

Park Landbruk Natur og Kulturvern

Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap

VEDTATT I KOMMUNESTYRET I BÆRUM 08.10.2025

Handlingsplan 2024-28

saksID 22/18422

jpostID 25/205926

planID 2022015

Innhold

Handlingsplan for <i>Kommunedelplan for kulturminner, miljø og landskap – Kulturmiljøplanen</i>	3
Økonomiske konsekvenser	4
Videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget	5
Prioriteringer	5
Forvaltning og bevaring	5
Prioriteringer	6
Formidling og informasjon	6
Prioriteringer	7
Verdiskapning og kulturmiljø	8
Prioriteringer	8

Handlingsplan for

Kommunedelplan for kulturminner, miljø og landskap – Kulturmiljøplanen

Handlingsplanen konkretiserer hvilke tiltak som skal gjennomføres for kulturmiljøforvaltningen de neste fire årene. De følger opp målene i Samfunnsdelen og strategiene i Kommunedelplan for kulturminner, miljø og landskap for kulturmiljøforvaltningen. Under gjengis de overordnede samfunnsmålene og strategiene slik de er foreslått i KDP:

MÅL: Bærum har attraktive og urbane byer og tettsteder

Strategier:

Derfor skal kulturmiljøforvaltningen i Bærum bidra til:

- forvaltning av kulturmiljø og -landskap på en slik måte at de bidrar til livskraftige byer og tettsteder
- transformere kulturminner og kulturmiljøer fremfor rivning
- bevaring av representative kulturminner og kulturmiljøer
- Legge til rette for en utvikling i form av transformasjon, fortetting og ny bruk, basert på kulturmiljøenes og småhusområdenes kvaliteter og premisser

MÅL: Bærum er et lavutslippssamfunn hvor det er lett å leve klima og miljøvennlig

Strategier:

Derfor skal kulturmiljøforvaltningen i Bærum bidra til:

- bedre integrering av hensynet til kulturmiljøinteresser i samfunnets arbeid med beredskap og klimatilpasning
- forvaltning av kulturlandskapene på en slik måte at de bidrar til bærekraftig utvikling og til å redusere klimagassutslipp
- utvikling og formidling av kunnskap om hvordan istandsetting, rehabilitering og ombruk av bygninger kan bidra til å redusere klimagassutslipp
- utvikling og formidling av kunnskap om hvordan energieffektivisering kan gjennomføres samtidig som kulturhistoriske verdier ivaretas
- økt kunnskap og kompetanse om forbedring av energiytelsen til bygninger med kulturhistorisk verdi

MÅL: Bærum kommune er åpen og digital

Strategi:

Derfor skal kulturmiljøforvaltningen i Bærum bidra til:

- styrke formidling av kunnskap om Bærums kulturmiljøer til allmenheten
- jobbe kontinuerlig med kvalitetssikring av kunnskapsgrunnlaget
- Ta i bruk digitale formidlingskanaler
- Digitalisere kunnskapsgrunnlaget

MÅL: Bærum har tilgjengelige og inkluderende bo og nærmiljøer og møteplasser

Strategi:

Derfor skal kulturmiljøforvaltningen i Bærum bidra til:

- at kulturmiljøene brukes som brobygger på tvers av generasjoner og befolkning tydeliggjøres i samfunnsutviklingen
- bevaring av historiske hager og historiske parker
- sentrumsområder og tettsteder utvikles slik at kulturhistoriske elementer ivaretas og gir stedsidentitet og -tilhørighet
- at offentlige kulturminner (bygg) og historiske parkanlegg er attraktive møteplasser for Bærums innbyggere

Gjennomføring av tiltakene er foreslått prioritert etter arbeidsmengde, finansieringsmuligheter og i hvor stor grad de bidrar til å oppfylle ett eller flere mål. Grad av etterslep vil ytterligere spille inn på prioriteringen. Kunnskapsgrunnlaget og analysene i planarbeidet med erfaringer fra tidligere plan danner grunnlaget for valg av tiltak og handlinger. Handlingsplanen gjelder for en fireårsperiode slik at virkemidler kan knyttes opp mot rullering av kommuneplanens arealdel. Dette vil bidra til å sikre kulturmiljøene på en god måte og gi kontinuitet i arbeidet.

Handlingsplanen er delt inn i fire strategiske deler for videre utvikling;

- Videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget
- Forvaltning og bevaring
- Formidling og informasjon
- Verdiskapning og kulturmiljø

Handlingsplanen viser tiltak som utføres i inneværende periode, samt tiltak med lengre tidshorisont.

Økonomiske konsekvenser

Planen har ingen økonomiske konsekvenser for private eiere av verneverdige bygninger og anlegg. Tiltak som foreslås i handlingsplanen vil delvis være en del av administrasjonens løpende oppgaver, eller det vil være tiltak som organisert som prosjekter. Ved prosjekter som ikke kan løses innenfor rammen, forutsettes midler til gjennomføring. Dette vil foreslås og eventuelt vedtas gjennom Bærum kommunes økonomiplan (BØP), eller ved at kommunen søker på eksterne søknadsmidler.

Videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget

For å bidra i kommunens måloppnåelse, og derved ivareta viktige kulturmiljøhensyn, må man ha oversikt over kommunens kulturmiljøer og kulturminner og deres verdier. Registreringene må være dekkende og jevnlig holdes oppdatert for å danne et godt grunnlag. Det er derfor viktig at;

- Det gjøres faglig registrering av alle kulturmiljøtyper opp mot vår tid
- Det utføres jevnlig oppdatering og ajourhold av kunnskapsgrunnlaget
- Kunnskapsgrunnlaget inkludere kulturmiljøer opp mot vår tid, da spesielt med tanke på enhetlige områder

Dette danner grunnlaget for å sikre kvaliteten for forvaltningen av Bærums kulturmiljøer

Prioriteringer

Ajourhold og kvalitetssikring av kunnskapsgrunnlaget vil ha hovedfokus på miljøer fremfor enkeltobjekter. Spesielt interessant er det å se på utviklingen av Bærumssamfunnet i perioden 1940-1980 med tanke på enhetlig utbygging, og hva ellers fra denne perioden som er karakteristisk nok til å bli inkludert inn i kunnskapsgrunnlaget. For enkeltminner vil det være fokus på å utarbeide en egen liste for bygninger med særlig høy arkitektonisk verdi – uansett epoke.

Kunnskapsgrunnlaget				
Tiltak	Tidshorisont		Relevant strategi	Beskrivelse
	2024 – 2027	2028 - >		
Oppdatering av eksisterende kunnskapsgrunnlag	Løpende		Kvalitetssikring av kunnskapsgrunnlaget	Bearbeide eksisterende datasett med tanke på kvalitet og verneverdier.
Utarbeide en prioritert liste over kulturminner og kulturmiljøer med «høy» og «svært høy» verdi.	Løpende		Kvalitetssikring av kunnskapsgrunnlaget	Prioritert liste – utvalgte kulturmiljøer og kulturminne kobles opp mot §8 i kommuneplanen
Etablere «Grønn liste» - kulturminner som er egnet for transformasjon. Utgangspunkt i kulturminner klassifisert med «Lav» og «Middels» verdi.	Løpende		Kvalitetssikring av kunnskapsgrunnlaget	Utgangspunkt i kulturminner klassifisert med «Lav» og «Middels» verdi. Transformasjon vil innebære for eksempel hovedombygging for å tilrettelegge for ny bruk.

Forvaltning og bevaring

Hensynet til kulturmiljøer er et av mange hensyn som vurderes i plan- og byggesaksbehandlingen. Prosessen kan være kan være sårbar for manglende kunnskap hos politiske organer og hos saksbehandlerne. Derfor skal det jobbes for;

- Forutsigbar håndtering og likebehandling av alle plan- og byggesaker som berører kulturmiljø, kulturlandskap og kulturminner der resultatet skal være faglig begrunnet og i henhold til vedtatte rutiner og vedtatt arealstrategi
- Likt beslutningsgrunnlag til folkevalgte organer i alle saker som berører kulturmiljø, kulturlandskap og kulturminner
- Økt faglig kompetanse knyttet til forvaltning av kulturminner og kulturmiljø og verdien av kommunens kulturmiljø hos de folkevalgte organer, administrasjonen og kommunale foretak

Prioriteringer

Kompetanseheving på transformasjon/ombruk av bygninger, klimaendringer og klimatiltak for kulturmiljøer skal vektlegges. Småhusområdenes kvaliteter må identifiseres og sikres.

Forvaltning/Bevaring				
Tiltak	Tidshorisont		Relevant strategi	Beskrivelse
	2024 - 2027	2028 – >		
Ivareta kvalitetene i kulturlandskapene	Løpende		Forvaltning av kulturlandskapene på en slik måte at de bidrar til bærekraftig utvikling og til å redusere klimagassutslipp	Opprettholdelse av eldre driftsmetoder i landbruket vil styrke både kulturlandskapene med tilhørende kulturmiljøer og naturmangfoldet. Fokus på randvegetasjon, skjøtsel av skog, re-etablering/restaurering av steingjerder, beitehold med mer.
Fokusere på utvikling av kunnskap, kompetanse og forvaltningspraksis for kulthistoriske bygg i møte med klimaendringene	Løpende		Utvikling og formidling av kunnskap om hvordan istandsetting, rehabilitering og ombruk av bygninger kan bidra til å redusere klimagassutslipp	Kompetansebygging i kulturmiljøforvaltningen.

Formidling og informasjon

Det vil være essensielt for kulturmiljøforvaltningen at kunnskapsgrunnlaget er kjent og lett tilgjengelig. Dette vil bidra til at kulturhistoriske verdier blir synlig og registrert/kartlagt tidlig i planprosesser. Eiere av kulturminner vil kunne få en forståelse for hva som er unikt og verdifullt ved

deres egen eiendom. Muligheten for å sikre eksisterende verdier blir dermed større. Derfor må kulturmiljøforvaltningen jobbe etter å;

- Formidle kulturminner og kulturmiljø som ulike kilder til kunnskap om fortidens samfunn, som et grunnlag for ny innsikt, opplevelse og bruk
- Øke forståelsen for kulturmiljøenes kvaliteter blant barn og unge, eiere av kulturminner, tiltakshavere, forslagstillere og ansvarlige søkere, samt det politiske nivået i kommunen
- Veilede eiere av kulturminner knyttet til vedlikehold, energieffektivisering, drift, klimatilpassing, tilpassing og tiltak drift av/på kulturminner

Prioriteringer

God formidling av kunnskapsgrunnlaget vil bidra til å øke forståelsen for kulturmiljøenes kvaliteter. Dette vil også gjelde de delene som er veiledning/veiledende på forhold som berører kulturminner, kulturmiljø og -landskap.

Det vil her være et mål å få utviklet en egen kulturarvportal for Bærum hvor kartinformasjon, beskrivelser/presentasjon av kunnskapsgrunnlaget og veiledningsmateriell ligger samlet. Målsetningen er at alt er søkbart ned til enkeltminnenivå gjennom bygningsnummer eller gårds og bruksnummer. Digitalisering av kunnskapsgrunnlaget anses som en vesentlig del av arbeidet med formidling og prioriteres derfor høyt.

Formidling				
Tiltak	Tidshorisont		Relevant strategi	Beskrivelse
	2024 - 2027	2028->		
Skilte spesielle bygninger med Oslo bys vel "blå skilt".	Løpende		Styrke formidling av kunnskap om Bærums kulturmiljøer til allmenheten	

Verdiskapning og kulturmiljø

Kulturmiljøene kan bidra til både økonomisk, miljømessig, sosial og kulturell verdiskapning, hvor bruk eller gjenbruk av kulturminner kan være spennende bidrag til nærings- og lokal samfunnsutvikling. Spesielt viktig er den miljømessige verdiskapningen som gjenbruk og transformasjon kan bidra inn med i dagens planlegging og utvikling mot morgendagens samfunn. Derfor skal kulturmiljøforvaltningen vise:

- Miljømessige gevinster gjennom ombruk, gjenbruk og transformasjon frontes
- Egnede landbruksbygg transformeres og utnyttes som en ressurs uten å gå på bekostning av verneverdier i kulturlandskapene
- Rollen kulturmiljøene har inn mot det grønne skiftet – de mest klima- og miljøvennlige bygningene er allerede bygd
- Kulturmiljøenes posisjon som en kilde til økt områdeattraktivitet og som kilde til kvalitet, kreativitet og innovasjon

Prioriteringer

Hovedprioriteringen for kulturmiljøforvaltningen knyttet til verdiskapning og kulturarv er å bidra inn mot det grønne skiftet. Spesielt viktig er den miljømessige verdiskapningen som ombruk og transformasjon av kulturmiljøer og forvaltning av kulturlandskap kan bidra inn med her. Det er fokusert på hvordan vi kan bli mer metodiske i forhold til ombruk og transformasjon, ivaretagelse av kulturlandskap, landbrukets bygningsarv og ha kulturarven i fokus for den videre tettstedsutviklingen i Bærum.

Verdiskapning og kulturmiljø				
Tiltak	Tidshorisont		Relevant strategi	Beskrivelse
	2024 - 2027	2028->		
Landbrukets bygningsarv i landbruksbasert næringsutvikling	Løpende		Forvaltning av kulturlandskapene på en slik måte at de bidrar til bærekraftig utvikling og til å redusere klimagassutslipp	Analysere og finne gode eksempler på transformasjon av landbruksbygg. Fokus på næringsutvikling
Legge til rette for ombruk, gjenbruk og transformasjon i Bærums egne prosjekter	Løpende		Utvikling og formidling av kunnskap om hvordan energieffektivisering kan gjennomføres samtidig som kulturhistoriske verdier ivaretas	Materialbank, gjenbruk, ombruk med mer
Benytte Kulturmiljøene som grunnlag for bærekraftig verdiskapning og utvikling av lokalsamfunn og næringsliv	Løpende		Forvaltning av kulturmiljø og -landskap på en slik måte at de bidrar til livskraftige byer og tettsteder	Kulturmiljøene har stor betydning for utviklingen av gode, attraktive og levende lokalsamfunn, ikke minst som grunnlag for næringslivet.

